

L'economia de plataformes perjudica la qualitat del treball

06/06/2018

Elisabet Escriche

Els treballadors perden protecció legal i poder negociador

Deliveroo, Uber, Cabify, Mechanical Turk o Glovo són negocis que formen part del que es coneix com a economia de plataformes. «Es contracta puntualment els treballadors per a fer petites tasques per a les quals els mateixos empleats han de posar els mitjans», explica Eva Rimbau, professora de recursos humans de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC). Aquest tipus d'economia, alerten tant Rimbau com la també professora de recursos humans de la UOC Gina Aran, està «posant en perill» la qualitat del treball. «En un futur a curt o mig termini pot provocar una inestabilitat que freni l'economia», apunta Aran.

L'economia de plataformes es desenvolupa tant a empreses amb treballadors de baixa qualificació com d'alta, com és el cas de GitHub, dedicada al desenvolupament de programari que contracta programadors que treballen des de casa. Com es materialitza aquesta menor qualitat del treball? L'estudi *The future of work. A literature review* de l'Organització Internacional del Treball, organisme que depèn de les Nacions Unides, ho especifica:

- Contractes de curta durada. No ofereix seguretat en l'ocupació, cosa que fa gairebé impossible desenvolupar una carrera professional. «El treball ha de ser una activitat digna, cal fomentar la confiança mútua entre empresari i treballador», deixa clar Aran.
- Poc control sobre l'horari i la localització del treballador i jornades laborals més llargues. «Dificulta, doncs, la conciliació entre vida laboral i personal», alerta Rimbau.
- Retribució baixa i incerta. Com que es cobra per tasca feta i no hi ha cap compromís sobre el nombre de tasques que es faran cada mes, no és possible preveure el que s'acabarà cobrant. Per tant, segons Rimbau, els treballadors tenen dificultats per a comprometre's econòmicament, per exemple, en la compra d'un habitatge.
- Escassa o nul·la formació en prevenció de riscos laborals. «Poden patir més accidents i córrer més riscos. Els riscos psicosocials vinculats a l'aïllament social i a les incerteses són un exemple clar de tot això», concreta Rimbau.
- Dissolució del poder negociador i d'organització dels treballadors. Els empleats tenen menys relació amb companys perquè no es relacionen en un lloc físic estable, la qual cosa dificulta la seva capacitat d'organització. Segons Rimbau, a mesura que s'expandeixen aquests models de negoci, però, van emergint noves associacions de treballadors que també utilitzen els mitjans digitals per a coordinar-se.
- Menys protecció legal. Els empleats no es consideren treballadors de les plataformes que els assignen les tasques. Darrerament, però, hi ha hagut sentències a Espanya que contradiuen aquesta situació, com la d'un treballador de Deliveroo en què un jutjat de València ha sentenciat que es tracta d'un fals autònom.
- Discriminació per gènere i raça. En aquesta mena de treballs, hi ha una presència desproporcionada de dones i de persones de raça no blanca.

Tot i que de moment els treballadors de l'economia de plataforma són pocs, les dues professores auguren que creixeran ràpidament els propers anys i, de retruc, també la quantitat de persones afectades per les males condicions de treball que hi estan associades. «Augmentaran per la necessitat de persones que es troben a l'atur o per a complementar sous. Tot i que ara per ara encara és una fórmula massa precària, amb el temps possiblement anirà canviant el marc regulador», creu Aran. Segons l'informe *Work in the European Gig Economy*, el nombre de persones que obtenen més de la meitat dels seus ingressos de la seva participació en plataformes oscil·la entre l'1,6% de la població holandesa i el 3,5% de la suïssa.